

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoči sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravišтво „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Kotol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišтво: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Ne zaprte reklamacije so poštnine proste.

Vojske ne bo.

Pomirjenje.

Zmagal je zdrav razum. Države, ki so se dajale potuho majhni Srbiji, so se umaknile in sedaj ni nobene ovire, da bi se ne ustvarile med Srbijo in Avstrijo sprejemljive razmere. Kako je prišlo do tega?

Avstrija je nasproti drugim državam resno in odločno izjavila, da bo napetim razmeram naredila z orožjem konec. Dala jim je priložnost, da svoje hujškanje v Srbiji ustavijo do 27. marca, potem pa se napove Srbiji vojska. Nemčija s svojo močno vojno je dala vedeti, da bo nas podpirala, če bi kdo Srbiji priskočil na pomoč. Vsled tega se je najprej umaknila Rusija, ki je še vsled japonske vojske oslabiljena in nesposobna za vojsko. Nekoliko dni je še dela la Anglija težave, toda tudi Anglija je točno dne 26. marca dala izjavo, da bo Srbiji dajala odslej boljše nasvete, ne pa jo hujškala proti Avstriji. Istotako Francija! Isti dan torej, ki ga je določila Avstrija različnim državam, da se vrnejo k pameti, se je to tudi izvršilo, in isti dan je bil mir zagotovljen.

Srbija pa je ta dan lahko spoznala svoje prijatelje. Vse države, ki so jo prej hujškale proti Avstriji, ji obetale pomoč, ji posojale denar ter jo spravile v velikanske stroške, so jo sramotno zapustile. Avstrija pa je Srbiji s svojim zadržanjem pokazala, da ji ni do vojske, ampak da so ji ljubše prijateljske razmere s Srbijo.

Sedaj, ko je Srbija uvidela, da so jo zapustile vse prijateljice, se je udala in pustila seveda misel na vojsko. Sama bi proti mogočni avstrijski armadi ne mogla nič opraviti, taka vojska bil bi za njo samomor.

Avstrija pa je bila primorana siliti, da pride do mira ali do vojske, skratka do jasnih razmer s Srbijo, kajti sedanje oboroževanje in straženje ob srbsko-črnogorski meji nas je stalo več kakor bi nas stala kratka vojska s Srbijo. Pravijo, da so nas stala dosežanje priprave okoli 600 milijonov kron.

Prestolonaslednik Jurij odstopil.

Naši čitatelji se spominjajo, da se je, ko je že trpel spor med Srbijo in Avstrijo, prestolonaslednik Jurij vozil v Rusijo ter prinesel v domovino veselo vest, da sta mu car in ruski zunanji minister obljubila pomoč proti Avstriji. Od istega časa je v Srbiji rastlo vojno navdušenje in kraljevič Jurij je bil med najstrastnejšimi, ki je podžigal sovraštvo proti nam. Toda prišlo je drugače.

Dne 25. marca je Rusija sporočila Srbiji, da pripozna Avstriji priklonjenost Bosne in Hercegovine in da v zadevi tega vprašanja ne stori nobenega koraka. Rusija je torej prva pustila Srbijo na cedilu in s tem tudi prestolonaslednika Jurija, ki je prej ali opravičeno ali neopravičeno obetal rusko pomoč ter, netil vojne strasti. Bilo se je bati, da se sedaj srbsko ljudstvo z vso jezo obrne proti Juriju, ko bo videlo, da je bilo goljufano. Zato se je prestolonaslednik Jurij hitro, ko je zvedel za odpoved Rusije, dal pregovoriti in se odpovedal srbskemu prestolu. Seveda je še veliko vprašanje, ali je s tem nevarnost za sedanjo srbsko vladarsko hišo Karadžordževićev odstranjena ali ne.

Prestolonaslednika Jurija je bilo tem lažje pregovoriti za odpoved, ker ga je vsa srbska javnost krivila, da je usmrtil s surovim ravnanjem svojega slugo Kolakoviča. Sploh je bil Jurij zelo surove narave. Prestolonaslednik je postal Jurijev brat Aleksander.

Smrt Jurijevega sluga.

O Stefanu Kolakoviču, osebnem slugi prestolonaslednika Jurija in njegovi smrti poročajo srbski listi sledeče podrobnosti: Stefan Kolakovič je stanoval v prestolonaslednikovi palači, njegova družina pa, ki obstoja iz šestoro nedoletnih otrok in žene, je stanovala v mestu. Nasproti svoji ženi je Kolakovič večkrat omenil surovosti prestolonaslednika, a službe vendar ni hotel pustiti. Dne 14. marca po noči, ko se je prestolonaslednik razburjen vrnil v palačo, pldiral se je strašen prizor. Prestolonaslednik je po-

bil slugo na tla in ga z ostrogami suval v glavo in trebuh. Nato je dal nezavestnega po dveh vojakih palačne straže prnesti v stražnico palače, odkoder so nesrečnika z izvoščekom prepeljali v bolnišnico. Kljub velikemu trudu zdravnikov je Kolakovič po strašnih bolečinah umrl.

Prestolonaslednik Jurij pri kralju Petru.

Kralj Peter je takoj, ko je v ministrskem svetu izvedel, da je Rusija odpovedala pomoč, poklical svojega sina Jurija k sebi in mu odločno ukazal, da mora opustiti svojo agitacijo. Princ Jurij se je tej zahtevi sprva srdito uprl in izjavil, da ima obljubo ruskega ministra Izvolskega in ruskega carja, da se lahko Srbija zanese na pomoč Rusije. Ko je pa kralj pokazal princu brzojavko Izvolskega, po kateri Rusija brezpogojno prizna polastitev Bosne in Hercegovine, in mu je očitil, da je spravil s svojim ravnanjem domovino na rob, in mu je še končno prigovarjal, naj se odpove prestolu, je princ Jurij poslal ministrskemu predsedniku Novakoviču pismo, v katerem izjavlja, da se v prilog svojemu mlajšemu bratu Aleksandru odpove prestolu. Srbski narod je sprejel odpoved Jurijevo s precejšnjo ravnodušnostjo. Jurij ni bil priljubljen, ker se je celo javno surovo obnašal. Smrt Kolakoviča mu je tudi veliko škodila, kajti ljudstvo je začelo celo odkrito imenovati Jurija morilca. Morilca pa noben narod ne na kraljevih prestolih. Le vojaštvo, katero je Jurij hujškal na vojsko, je bilo proti njegovi odpovedi in se še sedaj ne da popolnoma pomiriti.

Princ Aleksander.

Princ Aleksander, na čegar korist se je prestolonaslednik Jurij odpovedal pravicam do prestola, je drugorojeni sin kralja Petra in njegove umrle soproge Zore Nikolajevne, najstarejše hčere črnogorskega kneza Nikite. Rojen je v Cetinju dne 4. dec. 1888. Bil je še-le dve leti star, ko mu je umrla mati. Leta 1896 je prišel s svojim bratom in sestro Jeleno v Genevo in kmalu nato na dvor svoje tete, velike kneginje Milice Nikolajevne, drugorojene hčere črnogorskega kneza. Vzgaljal se je na Aleksandrovi pravni fakulteti, ki je podobno dunajskemu Terezijanišču. Ko so bili Karagjorgjeviči pozvani na srbski prestol, je prišel s svojim bratom v Beograd. Vzgojo prestolonaslednika je prevzela po ustavi vlada, Aleksandra pa je v začetku vzgajal bivši črnogorski pravosodni minister Vojnovič. Tega so pa kmalu odpuštili in na željo ruskega carja je prevzel vzgojo prince Aleksandra polkovnik Salabenov, jako naobražen ruski častnik.

Bratsko razmerje med Jurijem in Aleksandrom je kmalu postalo napeto in dejstvo je, da je prestolonaslednik Jurij vedno sumil, da ga bo z rusko pomočjo izpodrinil princ Aleksander. Prišlo je večkrat do ostrih nastopov med obema bratoma in razmerje med obema je postalo tako, da je bil srbski dvor prisiljen odstraniti Aleksandra iz Srbije. Na prošnjo kralja Petra je ruski car Nikolaj povabil prince Aleksandra, naj nadaljuje svoje študije v Peterburgu. Vendar Aleksandru, ki je slaboten, ni ugajala peterburška klima; bolehal je in dvakrat je moral v Karlove vane in na primorje. Ko je pretečeno jesen prišel prestolonaslednik v znani misiji s Pašičem v Peterburg, sta se brata spravila in je Aleksander sveto zatrdil, da ni nikdar hrepenel po prestolu.

Princ Aleksander je pravo nasprotje prestolonaslednika Jurija. Nekateri trdijo, da je pogosto občutil veliko nagnjenje do Avstrije in posebno do Dunaja. Za vojaštvo ni navdušen, kakor tudi ne za kak šport; tembolj se pa zanima za znanost in umetnost. Če je on prava oseba za srbski prestol, bo pokazala bodočnost. Da bi si pridobil simpatije Srbov, dosedaj še ni imel prilike, gotovo pa je, da se dosedaj še ni pojavila nikaka antipatija proti njemu.

Kako je v Srbiji.

Cela Srbija je bila razburkana in pripravljena za vojsko. Vprašanje je torej, kako bo ljudstvo sprejelo sedaj nenaden preobrat. Nekatere vesti pra-

vijo, da raste nevolja proti vladarski hiši, da je ljudstvo nezadovoljno s kraljem Petrom, da je jezno na Jurija in da nima nobenega povoda, ogrevati se za novega prestolonaslednika Aleksandra. Za to se baje že celo odkrito govori, naj bi se odstavila rodovina Karadžordževićev s srbskega prestola. Nemci bi radi imeli na prestolu kneza Battenberga, Avstriji baje vojvodo Connaughta in Angleži vojvodo Tecka. Značilno je staljšee Rusije v takih vprašanjih. Rusija ima mnogo plemenitih in bogatih rodovin, ki bi lahko zasedli kak prestol. Toda ruska vladarska hiša je temu dosledno nasprotna, ker se boji za svoj obstoj in ker je v njej preveč nemškega duha. Saj se ruski veliki knezi večinoma ženijo z nemškimi princezinjami.

Druge vesti zopet pravijo, da se takozvana vojna stranka, ki je hotela na vsak način z Avstrijo vojsko, noče sprijazniti z novim položajem in da hoče v teku enega leta z nami vojsko, če že sedaj ni mogoče. V teh krogih vlada velika nezadovoljnost proti kralju Petru in bati se je, da ta nezadovoljnost posebno prevzame vse vojaške kroge.

Mi smo mnenja, da tem in enakim novicam ne smemo dobesedno verjeti. Kažejo le, da je med srbskim ljudstvom in med vojaštvom velika nezadovoljnost s sedanji razmerami in da ni izključeno, da pride do notranjih nemirov.

Postava o živinskih kužnih boleznih.

Zakonski načrt živinske kužne bolezni, ki smo ga tudi mi priobčili v izveščkih, je sprejet v poslanski in gosposki zbornici.

Poročevalec za to postavo je bil poslanec Slovenskega kluba g. Povše, kateremu gre posebna zahvala za to, da je vrlo in uspešno podpiral vse izpremembe, ki so jih pri predlogu želeli štajerski poslanci Slov. kmečke zveze.

Izvršile in sprejele so se pri vladnem predlogu nekatere važne izpremembe, ki bodo živinorejcem gotovo ugajale.

Vladna predloga določa odškodnino za kugo na gobcu in parkljih le štiri petine vrednosti, v postavi pa je sedaj določena cela vrednost živine. Pri tuberkelnih govedih se je povišala odškodnina iz polovice na 80 odstotkov, pri smrkvosti na 75 odstotkov. Za vranični prisađ in šumeče bule je bila določena le podpora, za katero bi moral prositi posestnik. Po sklepu zbornice dobi pri vraničnem prisađu 80 odstotkov, pri šumečih bulah 75 odstotkov (če so pa bile živali cepljene 80 odstotkov) odškodnine. Tudi za pljučno kugo in govejo kugo bo nekaj odškodnine, kar je bilo po vladni predlogi izključeno. Država bo morala odškodovati tudi druge škode, ki bi jih imel posestnik vsled kužne bolezni pri živinoreji.

Naši poslanci so tudi v javni zbornici povzeli besedo za naše volilce.

Poslanec Pišek.

Visoka zbornica! V zakonskem načrtu, ki se tiče kužnih bolezni in načrtb proti razširjevanju kuge, pogrešam več zelo važnih varnostnih naredb.

V § 9. predlagam, da se črtajo v 3. odstavku besede: V živinskem potnem listu se zabeleži vspeh preiskave.

Ta pristavek je namreč popolnoma odveč. Ako strokovnjak spozna žival za bolno, ali samo sumljivo, je to že itak takoj izoliral in to naznanil oblasti. Da je pa našel žival zdravo, vendar ni treba tega še le v živinskem potnem listu potrjevati, ker je to vendar umljivo in ker sicer bolna živina ne bode smela na semenj. Pa tudi ne samo nepotreben je ta dostavek, ampak tudi težko izvršljiv.

Mislil si samo večje sejme, kakor so na Kranjskem, recimo v Bočki, St. Jernej, Skočjanu, Zatični ali na Štajerskem v Framu, Račjem, Mariboru itd., na katere sejme se več tisoč živine, konjin, prašičev prižene. Tu se lahko goni živina do 5. ure popoldne na sejme.

Strokovnjak bo pa moral pregledovati potne liste, namesto, da bi pregledoval živino, kar je vendar veliko važnejše. Lahko se mi ugovarja, da se potem pošlje na sejem več strokovnjakov. Seveda se mora te tudi plačati, toda plačati bi jih morale občine, ki jih pa iz sejmskih dohodkov ne morejo plačati, ampak bi jih morale plačati iz svojega. Trije ali štirje takšni strokovnjaki bi povzročili precej velike stroške. Resnica pa je, da v naših krajih zelo primanjkuje živinskih zdravnikov, kar bodem pa povedal pozneje.

§ 61. naj bi se tako spremenil:

K prvemu odstavku naj se dostavi:

„j) odstranjevanja in zakopavanja mrtvih trupel.“

V drugem odstavku predlagam, da se črtajo besede „kakor tudi“ do „naprav za vžiganje itd.“

Ravno tako predlagam, da se črta ves tretji odstavek te točke.

V naših krajih poginja namreč zelo veliko svinj na vročici, pa boljše ni upati, ker ljudje radi bolezen zamolčijo in potem seveda tudi hleva ne razkužijo; tako prikrivanje bolezni podpirajo tudi nekateri župani zaradi tega, ker mora občina plačati konjedercu. Občina mora namreč plačati konjedercu za odstranjevanje in pokopanje mrtvih živali. To povzroča na leto mnogo stroškov, zato se ni čuditi, da se hočejo občine teh stroškov izogniti, četudi je to nepostavno.

Prav bi tedaj bilo, da bi država tudi te stroške prevzela, ker s tem koristi dobri stvari.

V § 24. so vse mogoče varnostne navedbe navedene. Najvažnejše pa, zdravi hlevi, kar je glavni pogoj, da ti biti morajo in se brez teh vse varnostne odredbe izvršiti ne morejo, to se pa pozabi! Kakšni pa so navadno hlevi na deželi? (Ilakovanih tal navadno ni, ni kanalov, in ravno v tleh je po odpadkih gnezdo vseh bacilnih kužnih bolezni. Ker se mora vsaka kužna bolezen že v kleti zatreti, je razvidno, da je brez zdravih hlevov vsako zadrževanje kužnih bolezni onemogočeno. (Tako je!) Dokler ne bodo imeli kmetje dobrih hlevov, so vse varnostne navedbe in predpisi, naj se še tako vestno in natančno izvršujejo, popolnoma brezvspešni. Zaradi tega opozarjam slavno visoko vladu, da je treba malemu kmetovalcu v prvi vrsti v tem oziru pomagati. — Država in dežela morata dati za napravo dobrih hlevov potrebna sredstva kmetovalcu na roko.

Vlada naj daje podporo za prezidavo hlevov, ali pa za nove zgradbe.

Kakor je pospeševala država vinogradnike, tako naj podpira tudi živinorejce! V resnici je vsled slabih hlevov in svinjakov mali kmet vedno v nevarnosti, da gospodarsko propade. Umna živinoreja se v slabih hlevih ne more gojiti in vrh tega je vedno nevarnost okuženja.

Ako pa mali kmetovalec sklone hleve popraviti, ali nanovo sezidati, je pa to zanj naravnost gospodarska katastrofa. Takrat se mora zadolžiti za tretjino ali polovico vrednosti svojega posestva. Ako je pa že zadolžen, kakor je po navadi, pa posojila dobiti ne more in zaradi tega se tudi zadolžen kmet ne more spuščati v nevarnost, da bi si naložil z novimi stavbami večja bremena. Podpore za hleve se brez dvoma lahko prištevajo k onim koristnim investicijam, ki so v smislu pametne gospodarske politike potrebne. S tem bi pridobila tudi država, ker bi ji ne bilo treba dajati odškodnin za okuženo živino. Povzdignilo bi se število živine in naša država bi ne bila odvisna od drugih držav, recimo v slučaju vojne ali druge nezgode.

Kmetje na deželi pa čutimo zelo pomanjkanje živinozdravnikov. (Prav res!)

V mariborskem okraju je samo 1 živinozdravnik, katerega je težko najti v pisarni ali pa doma, ker ga zelo kličejo. Imeti bi morali vendar namestnika!

Eden sam živinozdravnik v tako velikem okraju ne more vseh dolžnosti izpolnjevati in zaradi prekasne pomoči pogine vsako leto mnogo živine. Zaradi tega je nujno potrebno zadostno število živinozdravnikov, ki morajo biti na jugu države zmogni slovenskega jezika. (Posl. dr. Benkovič: Pa popolnoma! Ti pa ne razumejo Slovencev!) Zal, da vlada takih želj prebivalstva ne upošteva.

Več let traja, predno se rešijo prošnje za pomožitev živinozdravniških mest, ali pa za subvencije vzornih posestev.

Nek posestnik v Malem Obrežu, občini Dobova in drugi posestnik v Studenicah že dve leti čakata rešitve prošnje. (Posl. dr. Benkovič: Na Gornjem Stajerskem gre to veliko hitreje!) Da, mi na Spod. Stajerskem smo žalibog vedno zanemarjeni.

Dovoljujem si staviti torej sledečo resolucijo:

Visoka zbornica naj sklone:

1. Visoka vlada se pozivlja, da vsled pomanjkanja živinozdravnikov, zlasti na našem jugu, da slovenskim dijakom na živinozdravniških visokih šolah državne štipendije.

2. Kmetovalcem naj se da za zgradbo ali prezidavo vzornih hlevov državna podpora.

K § 9.: Visoka zbornica naj sklone, da se v § 9., odstavek 3, izpusti besedilo: „V živinskem potnem listu se zabeleži vspeh preiskave.“

K § 61.: Visoka zbornica naj sklone, da se v § 61., odstavek 1, pristavi: j) „odstranjevanje in zakopavanje mrtvih trupel.“

Dalje, da se v odstavku 2., besede „Kakor tudi“, do „naprav za sežiganje itd.“ črtajo.

Končno, da se odstavek 3 popolnoma črta.

In s tem končam.

Poslanec dr. Korošec.

Poslanci, kateri zastopajo kraje, ki mejijo na druge dežele, so se najbolj upirali strogim obmejnimi določbam in visokim kaznim za prestopke živinokuzne postave. V tem oziru je v imenu slovenskih poslancev s popolnim uspehom dr. Korošec predlagal razne spremembe.

Z ozirom na paragrafe 8. in 13. je izrazil željo, naj vlada naredbenim potem dovoli olajšave. Novi zakon namreč določa, da župan natančno vodi živinski kataster v obmejnih krajih. Zgodi se pa lahko vsak čas, da župan slučajno ni doma, ko pride občan, da je kupil, prodal ali zaklal žival. Za take slučaje naj bi vlada pooblastila tudi druge zanesljive osebe v občini, da sprejemajo taka naznanila.

Paragraf 63. določa po odsekovem sklepu kaznen zapor do treh mesecev ali globe do 1000 kron za osebe, ki ne naznanijo živinske kuge ali za župan, ki se nalašč ali iz nemarnosti pregreše pri izdajanju živinskih potnih listov. Poslanec dr. Korošec pa je predlagal nižjo kazen do dveh mesecev ali 600 kron.

Odsek dalje predlaga zapor od enega dne do šest mesecev ali od 10 do 2000 K za vse druge prestopke proti zakonu. Obveljal pa je predlog dr. Korošca, da se kazen zniža na tri mesece, oziroma 1000 kron.

Zbornica tudi pritrdi predlogu dr. Korošca, da se kazen zniža, in sicer na en teden do šest mesecev, odnosno 50 do 2000 kron za osebe, ki se pregreše proti § 5. Ta pa določa, da se živina ne sme izvažati iz okuženih krajev, oziroma živino prevažati skozi take kraje, okraje in dežele.

Odsek je konečno predlagal, naj se kaznujejo z zapornom od enega tedna do enega leta, oziroma z globo od 50 do 4000 kron vsi tisti, ki iz nemarnosti razširjajo kugo med domačo živino.

Dr. Korošec je predlagal, naj se kazen zniža do šestih mesecev, odnosno 2000 kron. Zbornica je pritrdila tudi temu predlogu in konečno odobrila načrt novega zakona tudi v tretjem branju.

Mnogi poslanci in tudi poljedelski minister dr. Brat so čestitali poslancu Povšetu, ki si je kot poročevalec stekel mnogo zaslug za novi zakon v večje varstvo naše živinoreje. Slovenski poslanci so mu priredili prisrčno zahvalo.

Politični ogled.

Mala politična naznanila.

Dne 25. marca: V Parizu je imelo predvečerašnjim 6000 poštnih in brzojavnih uradnikov zborovanje, na katerem so sklenili, da bodo začeli zopet delati. — Ruski grof Lev Tolstoj je zelo hudo zbolel. — List „Monitorul“ poroča, da se bo med Avstrijo in Rumunijo kmalu lahko sklenila trgovinska pogodba, ker je Avstrija voljna vse želje Rumunije izpolniti. — Hrvaška vlada je izdala na vse okrajne urade taje odlok, v katerem se strogo prepoveduje zvo-rovanja ali zaupni sestanki. Ta odredba je baje v zvezi z vojno nevarnostjo. — Ruski listi poročajo, da bo ruski vojni minister Rödiger odstopil in bo na njegovo mesto imenovan general Suchomlinoff.

Dne 26. marca: Gosposka zbornica je 24. marca sprejela postavbo o rekrutah brez debate. — Cesar je sprejel včeraj v avdienci ogrskega ministrskega predsednika Weckerja. — Pariški telefonski uradniki so svojo službo zopet nastopili. — Dijaki v Palermo na Italijanskem štrajkajo, ker se jim ni dovolilo podaljšanje roka za tretji izpit.

Dne 27. marca: Dne 25. t. m. so se vršila na Dunaju ministrska posvetovanja, ki so se jih udeležili avstrijski, ogrski in skupni ministri. Slo se je za zunanje zadeve in za pokritje odškodnine Turčiji. — Na Vavčovem trgu v Pragi so se vršili v četrti zopet veliki izgrebi. Policija je več demonstrantov zaprla, nekaj tudi poškodovala. — V Rumuniji so vzbruhnili veliki kmetijski nemiri. Vlada je storila vse potrebno, da se nemiri zadušijo. — Na Dunaj je včeraj došel turški zunanji minister Rifaa-paša. Danes se je posvetoval z našim zunanjim ministrom Aehrenthalom. — Ruski finančni minister Kokowzew bo šel za poslanika v Pariz.

Dne 28. marca: Listi poročajo, da nameravajo vsi trije skupni ministri odstopiti. — Nemški knez Bülow namerava razpustiti nemški državni zbor. — V Petrogradu so zasledili novo prekucijsko organizacijo. Veliko oseb so zaprli. — Francoski ministri svet je sklenil, da kaznuje tiste osebe, ki so podpisale državne tajnika Simijana žaleč letak. Srbski odbor poštnih uslužbencev je zagrozil z novo hujšo stavko, ako to store.

Dne 29. marca: Cesar je včeraj dvakrat sprejel zunanjega ministra barona Aehrenthala v izredno dolgih avdiencah. — Zastopniki ogrskega ministrstva odpotujejo na Dunaj, da se udeležijo skupne ministrske seje, na kateri se bo razpravljalo o carinskih pogodbah, predvsem o trgovinski pogodbi s Srbijo. — Avstro-ogrski delegati za trgovinska pogajanja z Rumunijo so došli včeraj v Bukarešt. Posve-

tujejo se v zunanjem ministrstvu z rumunskimi delegati.

Razne novice.

Slov. kmečka zveza je na zaupnem shodu dne 24. marca 1909 v Mariboru vzela poročilo svojih poverjenikov za kompromisne pogovore z Narodno stranko in s stranko Zedinjenih Slovencev z zahvalo na znanje. Ker pa niti Narodna stranka niti stranka Zedinjenih Slovencev nista ponudili nobenih pogojev za stvarno podlago trajne sloge med spodnjestajerskimi Slovenci, ampak zahtevali za prihodnje deželnozborske volitve samo razdelitev mandator, in sicer Narodna stranka za se 4, stranka Zedinjenih Slovencev za se 3, tako da bi S. K. Z. bila v deželnem zboru s svojimi poslanci v manjšini in popolnoma vezana na obe nasprotni slovenski stranki, sklenila je S. K. Z., da za deželnozborske volitve postavi v vseh slov. volilnih okrajih lastne kandidate.

Kmečka stranka stoji pred velikim volilnim bojem. Toda z zaupanjem gleda na njegov izid. Manj mandatov, kakor sta ji milostivo ponujali obe liberalni stranki, tudi v najbolj neugodnem slučaju ne more dobiti. Pač pa ohranimo disciplino in navdušenje v svoji stranki, in to je nam, ki smo prepričani o dobrih ciljih kmečke stranke, več vredno, kakor pa, če bi eventualno še tudi manjše število mandatov dobili nego je število 6.

Proti štirim nasprotnikom se bo nam boriti, proti Narodni, Plojevi, socialdemokratski in štajerskanski stranki. Zbirajmo svoje vrste, zanesimo v nje novega navdušenja za stranko, da pri volitvah meseca maja čestno zmagamo.

Podpore rodbinam pozvanih pod orožje. Glasom naredbe vojnega ministrstva imajo rodbine tistih pod orožje pozvanih mož, ki so že dovršili redno prezenčno službo, pravico do podpore od strani države. Do take podpore imajo pravico soproge, otroci, stariši, stari očetje in matere, bratje in sestre, ako so jih večji del hranili tisti, ki so pozvani pod orožje. Ta podpora obstoji v prispevku za vzdrževanje in za one, ki ne bivajo v lastni hiši, marveč plačujejo najemščino, tudi v prispevku za stanarino. Prispevek za najemščino iznaša polovico prispevka za vzdrževanje. Otroci izpod osem let imajo pravico do polovice te podpore. Skupne podpore členom pozvanega pod orožje, oziroma pridržanega v vojaški službi, ne smejo presegati zasluzka, ki ga je poprečno dobival v svojem bivališču. Pravico do te podpore od strani države ne odpravljajo in ne manjšajo okolnosti, da podpirane osebe dobivajo kako drugo podporo, občinsko ali privatno. Prošnje je predložiti politični oblasti (na deželi pristojnim okrajnim glavarstvom), in so oproščene kolka in poštine. Na ovitek je pa treba napisati: „Zahteva podpore za potrebno rodbino pozvanega v vojaško službo. (Na podlagi par. 20 zak. od 13. jun. 1880, štev. 70 drž. zak. poštine prosto.“ Za one, ki so bili pridržani v vojaški službi (toliko za one, ki so dovršili redno vojaško službo s 30. septembrom 1908, kolikor za one iz nadomestne rezerve, ki so bili pozvani pod orožje z dne 1. oktobra, a niso bili odpušteni z dnem 28. novembra 1908) gre podpora od 1. jan. 1909 dalje. Podpore se izplačujejo naprej od 15 do 15 dni. Zaostale podpore se morajo zahtevati sedaj. Rodbine, ki imajo pravico do teh podpor, naj jih zahtevajo.

Važna razsodba. Najvišje sodišče na Dunaju je razsodilo, da stranke, ki bi si rade najele kako stanovanje, nimajo zakonite pravice ogledati si je, ako tega ne dovoli prejšnji najemnik, četudi je že odpovedal stanovanje.

Našim pristašem. Kompromisna pogajanja so zaradi nenastitljivosti obeh liberalnih strank padla v vodo. Stem je odprtoven hud volilni boj. Glede nastavljanja kandidatov naj blagovoljito naši pristaši javiti svoje želje Slov. kmečki zvezi v Mariboru. Prosimo jih tudi, da že sedaj mislijo na to, da se bodo v vsaki občini dobro pregledali volilni imeniki. Naših pristašev ne sme nihče biti izpuščen. Kdor od nasprotnikov ne spada vanj, ven žnjim!

Ogromne odpovedi hranilnicam. Po nekaterih krajih avstrijsko-ogrsko monarhije so jeli ljudje brez vsakega vzroka v ogromnem številu odpovedovati hranilne vloge hranilnicam. Temu vzrok je bojazen vlagatelj, da bi v slučaju pričetka vojnih dogodkov njih hranilne vloge ne bile varne v hranilnicah, da bi celo država v slučaju vojske v srho nabave denarja segla po hranilnih vlogah. To gibanje so večinoma povzročili in pospeševali sleparji, da bi hranilne knjižnice nakupovali pod vložno vrednostjo ali sploh ribarili v kalnem. Da se zoperstavi temu, je gospod finančni minister dne 19. marca t. l. v državnem zboru podal jasno in določno izjavo, da ni nikakega vzroka, da bi se vznemirjali vlagatelji in da so hranilne vloge tudi za slučaj vojske popolnoma varne. Vlagatelji denarja v hranilnicah se živo opomnijo, naj bodo mirni in premišljeni, naj si ne dajo po raztrošenih nesmiselnih vesteh omajati svojega zaupanja gledé polne in brezpogojno trajne varnosti svojih hranilnih vlog in posebno, da pod nikakim pogojem ne prodajajo svojih vložnih knjižnic zasebnikom in celo pod vrednostjo ne. Okrajnemu glavarstvu je takoj ovaditi razširjalce sumnih vesti.